

Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru KLINICKÁ LOGOPEDIE

1	Cíl specializačního vzdělávání.....	1
2	Minimální požadavky na specializační vzdělávání	2
2.1	Základní kmen v oboru Klinická logopedie – celkem 18 měsíců	2
2.2	Vlastní specializovaný výcvik v oboru Klinická logopedie – minimálně 18 měsíců	4
3	Rozsah požadovaných teoretických znalostí, praktických dovedností a seznam výkonů	5
3.1	Rozsah požadovaných teoretických znalostí, praktických dovedností a výkonů prokazatelných na konci základního kmene	5
3.2	Rozsah teoretických znalostí, praktických dovedností a výkonů prokazatelných na konci specializačního vzdělávání v klinické logopedii	8
4	Hodnocení specializačního vzdělávání	11
5	Profil absolventa.....	12
5.1	Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost	12
6	Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť.....	12
6.1	Akreditovaná zařízení a pracoviště.....	13
7	Program povinných kurzů, stáží, seminářů.....	15
7.1	Charakteristika vzdělávacích aktivit I.	15
7.2	Charakteristika vzdělávacích aktivit II.	19
7.3	Charakteristika vzdělávacích aktivit III.	19
8	Seznam doporučené literatury	23

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání ve specializačním oboru Klinická logopedie je získání potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností v oblasti prevence, speciálně pedagogické diagnostiky, edukace, reedukace i rehabilitace vad a poruch mezilidské komunikace. Získaná specializovaná způsobilost umožňuje samostatnou činnost klinického logopeda pro ambulantní i lůžkovou péči v oblasti poruch a vad mezilidské komunikace.

2 Minimální požadavky na specializační vzdělávání

Specializační vzdělávání v oboru Klinická logopedie je určeno pro absolventy pětiletého akreditovaného magisterského studijního oboru speciální pedagogika, ukončeným státní závěrečnou zkouškou z logopedie a státní závěrečnou zkouškou ze surdopedie (tato SZZ byla do roku 1997 součástí SZZ z logopedie).

Poznámka: V letech 1980 – 1993 bylo studium na všech fakultách v ČR čtyřleté.

- a) Specializační vzdělávání se uskutečňuje při výkonu povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době podle ustanovení vyplývajících ze zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen zákon č. 96/2004 Sb.) a zákoníku práce ve znění pozdějších právních předpisů.
- b) Celková délka specializačního vzdělávání je minimálně 36 měsíců povinné praxe při plném pracovním úvazku ve zdravotnictví pod odborným dohledem klinického logopeda, školitele (obecné podmínky pro práci školitele upravuje § 59 zákona 96/2004 Sb.), z toho minimálně 6 týdnů na akreditovaném pracovišti.
- c) Povinnou praxi na akreditovaném pracovišti lze vykonat ve kterékoli fázi specializačního vzdělávání též formou odborných stáží. V oboru Klinická logopedie je povinná praxe na akreditovaném pracovišti realizována
 - 4 týdny (160 hodin) jako odborná stáž,
 - 2 týdny (80 hodin) jako specializační stáž.

2.1 Základní kmen v oboru Klinická logopedie – celkem 18 měsíců

Povinná praxe

Povinná praxe v základním kmeni trvá celkem 18 měsíců při výkonu povolání (praxe při plném pracovním úvazku) na logopedickém pracovišti zdravotnického zařízení. Typ praxe je volitelný dle pracovního zařazení, možností pracoviště a zaměření účastníka vzdělávání.

Praxe probíhá na zdravotnických pracovištích pod odborným vedením klinického logopeda (se specializovanou způsobilostí a nejméně 5 lety praxe v oboru). Praxe, včetně činností na všech pracovištích, je zaznamenávána a potvrzována v logbooku. Účast na vzdělávacích akcích je průběžně zaznamenávána v indexu specializační přípravy.

Povinná účast na vzdělávacích aktivitách v základním kmeni oboru Klinická logopedie

Kurzy, semináře	Délka trvání/ počet kreditů
Specializační kurz v klinické logopedii je v základním kmeni specializačního vzdělávání úvodem do souvisejících lékařských oborů (zejm. foniatrie, neurologie, ORL, geriatrie, rehab. lékařství aj.), a souvisejících nelékařských oborů (zejm. klinické psychologie). Cílem specializačního kurzu je získání základních teoretických znalostí z oblasti	5 dní/ 10 kreditů

medicíny (odborná terminologie, anatomie, fyziologie a patofyziologie v oblasti ORL a neurologie). Kurz zahrnuje i specifika práce v rezortu zdravotnictví.	
Povinné jednodenní teoretické semináře během specializačního vzdělávání pořádané akreditovaným zařízením <i>1 x v každém semestru.</i>	1 den/ 2 kredity za každou účast
Povinná účast na základních kurzech, konaných na akreditovaných pracovištích za spoluúčasti profesní organizace AKL ČR (s minimálním počtem účastnických míst 20, pod vedením akreditovaného školitele (se zajištěnou zastupitelností dalším akreditovaným odborníkem).	min. 6x2dny za rok (a` 14 hodin) – celkem 84 hodin/ 20 kreditů
Povinný kurz Neodkladná první pomoc.	2 dny/ 4 kredity
Povinný seminář Základy zdravotnické legislativy.	1 den/ 2 kredity

Absolvování kurzu Neodkladná první pomoc a semináře Základy zdravotnické legislativy není podmínkou pro ukončení základního kmene. Kurzy lze absolvovat i během specializovaného výcviku.

Podmínkou pro ukončení základního kmene je splnění všech požadavků stanovených vzdělávacím programem, zakončeného ověřením znalostí (pohovorem se školitelem a testem na akreditovaném pracovišti).

Povinná praxe v základním kmeni oboru Klinická logopedie

Povinná praxe		Počet měsíců
povinná praxe pod odborným vedením klinického logopeda probíhá při výkonu povolání (plný pracovní úvazek)		18
z toho	musí být absolvovány na akreditovaném pracovišti	min. 3 týdny
	na ambulantním logopedickém pracovišti, které poskytuje své služby dětským i dospělým pacientům s poruchami komunikace	min. 1 týden (40 hodin)
	na logopedickém pracovišti lůžkového oddělení (nebo v léčebně), které poskytuje své služby dětským i dospělým pacientům souvisejících lékařských oborů	min. 2 týdny (80 hodin) 20 kreditů

2.2 Vlastní specializovaný výcvik v oboru Klinická logopedie – minimálně 18 měsíců

Postup do specializovaného výcviku je podmíněn splněním všech požadavků stanovených pro výcvik v rámci základního kmene.

Účast na vzdělávacích aktivitách při specializovaném výcviku v oboru Klinická logopedie

Kurzy, semináře	Délka trvání/ počet kreditů
Specializační kurz ve specializovaném výcviku je pokračováním teoretické přípravy, kterou logoped v době specializační přípravy musí absolvovat. Cílem specializačního kurzu je: <ul style="list-style-type: none"> - inovace a rozšiřování základních teoretických znalostí z oblasti vrozených i získaných vad a poruch komunikace v oboru Klinická logopedie a souvisejících lékařských i nelékařských oborech, - aplikace teoretických postupů do klinické praxe. 	5 dní/ 10 kreditů
Povinné jednodenní teoretické semináře během specializačního vzdělávání pořádané akreditovaným zařízením <i>1 x v každém semestru.</i>	1 den/ 2 kredity za každou účast
Povinná účast na <ul style="list-style-type: none"> - vybraných inovačních kurzech, konaných na akreditovaných pracovištích za spoluúčasti profesní organizace AKL ČR (s minimálním počtem účastnických míst 20, pod vedením akreditovaného školitele (se zajištěnou zastupitelností dalším akreditovaným odborníkem), - další výběrové odborné akce, pořádané IPVZ, AKL ČR, ČSL JEP, a jiných odborných společností. 	min. 6x2dny za rok (a` 14 hodin) – celkem 84 hodin 20 kreditů
Certifikované kurzy v dílčích oblastech klinické logopedie.	dle vyhlášky

Povinná praxe při specializovaném výcviku v oboru Klinická logopedie

Povinná praxe	Počet měsíců
Povinná praxe probíhá při výkonu povolání pod odborným vedením klinického logopeda se specializovanou způsobilostí a s nejméně pětiletou praxí	18
z toho musí být absolvovány na akreditovaném pracovišti	min. 3 týdny
odborná stáž na specializovaném ambulantním nebo lůžkovém pracovišti	min. 1 týden (40 hodin) 10 kreditů
specializační stáž na specializovaném akreditovaném pracovišti (ambulance i lůžkové odd.)	min. 2 týdny (80 hodin) 20 kreditů

Doporučená doplňková praxe

Pracoviště	Délka trvání
Praxe dle vlastní volby na pracovištích klinické logopedie <i>s odlišným odborným zaměřením</i> než je zaměření vlastního pracoviště, která vhodně doplní praxi a stáže na klinických pracovištích podle zadání logbooku.	min. 1 týden 10 kreditů

Účastník specializačního vzdělávání musí získat celkem minimálně 60 kreditů, které mu umožní přistoupit k atestační zkoušce.

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí, praktických dovedností a seznam výkonů

Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení záznamu o provedených výkonech (logbook) v rámci celé odborné praxe. *Seznam výkonů a jejich četnost* je stanoven jako minimální tak, aby účastník specializačního vzdělávání ovládal problematiku profese klinického logopeda teoreticky i prakticky.

3.1 Rozsah požadovaných teoretických znalostí, praktických dovedností a výkonů prokazatelných na konci základního kmene

Cílem základního kmene je získat:

- základní znalost organizační struktury a organizace práce ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních,
- základní teoretické znalosti a praktické dovednosti v klinické logopedii,
- základní terapeutické dovednosti, nezbytné pro zvládnutí základní samostatné terapeutické práce v klinické logopedii s pacienty všech věkových skupin,
- teoretické znalosti společné všem specifickým oblastem klinické logopedie,
- teoretické základ pro efektivní komunikaci s odborníky příbuzných lékařských a dalších zdravotnických oborů,
- znalost specifických právních a etických otázek vztažených k praxi klinického logopeda.

3.1.1 Teoretické znalosti

Vedle znalostí a dovedností, které získal během základního vysokoškolského studia, musí logoped rozšířit a prohloubit, případně nově získat, tyto teoretické znalosti:

- a) poruchy hlasu
 - anatomie hlasového a dýchacího ústrojí,
 - fyziologie a patologie tvorby hlasu,
 - fyziologie mluvního a zpěvního hlasu,
 - základní rozdělení poruch hlasu;

b) poruchy řeči

- anatomie a fyziologie řečového ústrojí,
- zpětnovazebné mechanismy a funkce CNS ve vztahu k řeči,
- koordinace řečových funkcí CNS, dominance a lateralita funkcí,
- fyziologie a patofyziologie tvorby hlásek,
- vývoj dětské řeči,
- poruchy vývoje řeči (opožděný vývoj řeči, vývojová dysfázie),
- poruchy vývoje mluvních funkcí (dyslalie, palatolalie, rinolalie),
- poruchy řeči při organických změnách mluvidel,
- symptomatické poruchy řeči u organických poruch CNS (DMO, LMD, dysarthrie),
- poruchy gnostických a fatických funkcí,
- poruchy plynulosti řeči (koktavost, tumultus sermonis);

c) vady a poruchy sluchu

- základy anatomie a fyziologie sluchového ústrojí s důrazem na centrální složku,
- sluch v řečové komunikaci, percepce řeči (zpracování akustického signálu),
- vztah sluchu a řeči ve vývoji a v pozdějším životě,
- patofyziologie sluchového ústrojí – přehled onemocnění včetně vrozených vad,
- typy sluchových poruch a vad,
- základy diagnostiky – audiometrie tónová i slovní, objektivní audiometrie,
- základy sluchové protetiky – sluchadla, kochleární implantáty,
- reedukace a edukace sluchu a řeči u sluchových vad, včetně využití kompenzačních smyslů i náhradních komunikačních systémů;

d) požadované teoretické znalosti ze souvisejících oborů

- lékařské obory
 - foniatrie – základní diagnostické a diferenciálně diagnostické postupy z oblasti vad a poruch sluchu a řeči, základy sluchové protetiky,
 - audiologie – základy objektivních a subjektivních diagnostických metod (zejména závěry z nich vyplývající pro vlastní klinickou praxi),
 - neurologie – fyziologie a anatomie CNS, vývoj, poruchy vývoje a onemocnění CNS, základní diagnostické a diferenciálně diagnostické postupy,
 - (fatické poruchy, kognitivní poruchy, poruchy řečové komunikace v důsledku traumat hlavy, degenerativní onemocnění CNS);
- nelékařské obory
 - klinická psychologie – problematika řečové komunikace a jejích poruch, základy diagnostiky a terapie (individuální i rodinné),
 - lingvistika – obecné základy (pro český jazyk),
 - fonetika – obecné základy (normy pro český jazyk),
 - fonologie – obecné základy (pro český jazyk),

- speciální pedagogika – mimo vlastní specializace má uchazeč podrobně znát i další speciálně – pedagogické obory, týkající se symptomatických poruch řeči (somatopedie, tyflopédie, etopedie a psychopedie),
- somatologie – orientační znalost běžných fyziologických hodnot, tělesného růstu, pohlavních odlišností a pohlavního zrání,
- biologie-biologie stárnutí. Znalost fyziologie a patofyziologie smyslových orgánů.
- etické otázky klinické logopedie – etické otázky logopedické diagnostiky, logopedické terapie a speciálně pedagogického poradenství, mlčenlivost v klinické logopedické praxi,

3.1.2 Praktické znalosti a dovednosti

Edukace, reedukace a rehabilitace poruch řeči a vad a poruch sluchu je hlavní pracovní náplní v oboru Klinické logopedie.

Klinický logoped musí plně prakticky i teoreticky ovládat všechny standardní terapeutické postupy pro jednotlivé diagnózy v oblasti vad a poruch sluchu a poruch řeči (viz teoretická část).

Na základě výsledků diagnostiky sestavuje individuální edukační, reedukační nebo rehabilitační plán.

Uchazeč má dále mít znalosti ze zdravotnické legislativy, organizace a systému zdravotní péče, znalosti základů lékařské etiky, znalosti základní dokumentace oborů (chorobopis, zprávy, povinná hlášení, statistiky), znalosti počítačové techniky a její využití pro dokumentaci, získávání informací i terapii.

Požadované výkony – LOGBOOK

- Komplexní vyšetření dítěte s poruchou komunikace (všechny věkové stupně), základní hodnocení celkového vývoje dítěte (řeč, celkové komunikační schopnosti, motorika, vizuální i akustické percepce, úroveň grafomotoriky).
- Komplexní vyšetření dospělého s poruchou komunikace.
- Komplexní vyšetření v rámci diferenciativní diagnostiky bez věkového omezení (kognitivní funkce, úroveň komunikačních schopností).
- Cílené vyšetření u dětí a dospělých (dle vlastního výběru).
- Vyšetření sluchové percepce standardizovaným testem (viz literatura), interpretace a dokumentace výsledků.
- Vyšetření hrubé a jemné motoriky s důrazem na motoriku mluvidel speciálními testy, interpretace a dokumentace výsledků.
- Vyšetření laterality standardizovaným testem (viz literatura), interpretace a dokumentace výsledků.
- Vyšetření porozumění řeči (standardními i specifickými testy dle jejich dostupnosti na pracovišti – viz literatura).
- Vyšetření vlastní produkce řeči:

- hodnocení úrovně rozvoje řeči podle jazykových rovin (nebo jinou strukturovanou klasifikací),
- podrobné vyšetření artikulace a jeho dokumentace,
- vyšetření a vyhodnocení stupně poruchy plynulosti řeči (balbutiogram).

Do ukončení základního kmene specializační přípravy by měl uchazeč provést nejméně polovinu požadovaného počtu výkonů, uvedených v logbooku.

Absolvování základního kmene specializační přípravy je ukončeno hodnocením školitele a ověřením znalostí (testem). Potvrzení o úspěšném ukončení základního kmene se zapisuje do průkazu odbornosti.

3.2 Rozsah teoretických znalostí, praktických dovedností a výkonů prokazatelných na konci specializačního vzdělávání v klinické logopedii

3.2.1 Teoretické znalosti

- a) poruchy hlasu
 - prevence poruch hlasu a principy hlasové hygieny u dětí a dospělých,
 - hlas v edukaci a rehabilitaci poruch řeči a vad a poruch sluchu ve vztahu k profesi klinického logopeda;
- b) poruchy řeči
 - poruchy vývoje poznávacích činností (specifické poruchy učení – dyslexie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, dysgnozie, dysmuzie),
 - poruchy řeči při psychiatrických onemocněních (pervazivní vývojové poruchy),
 - poruchy řečové komunikace při demencích;
- c) vady a poruchy sluchu
 - základy diagnostiky – audiometrie tónová i slovní, objektivní audiometrie,
 - základy sluchové protetiky – sluchadla, kochleární implantáty,
 - reedukace a edukace sluchu a řeči u sluchových vad, včetně využití náhradních komunikačních smyslů;
- d) požadované teoretické znalosti ze souvisejících oborů
 - lékařské obory
 - audiologie – základy objektivních a subjektivních diagnostických metod (zejména závěry z nich vyplývající pro vlastní klinickou praxi),
 - neurologie – základy klinické diagnostiky a terapie při poruchách fatických funkcí, základy klinické diagnostiky a terapie motorických řečových funkcí, základy klinické diagnostiky a terapie kognitivně-komunikačních poruch, základy diagnostiky a terapie dysfagie,
 - geriatrické – poruchy komunikace související s poruchami sluchu a demencemi ve stáří,

- psychiatrie – pervazivní vývojové poruchy, poruchy řeči a vady a poruchy sluchu u psychiatricky nemocných osob,
- endokrinologie – onemocnění žláz s vnitřní sekrecí, ovlivňující hlas, řeč a psychické funkce,
- genetika – problematika týkající se patologie řečové komunikace, dědičnost sluchových a rozštěpových vad,
- nelékařské obory
 - lingvistika – obecné základy (podrobně pro český jazyk),
 - speciální pedagogika – mimo vlastní specializace má uchazeč podrobně znát i další speciálně-pedagogické obory, týkající se symptomatických poruch řeči (somatopedie, tyflopédie, etopedie a psychopedie).

3.2.2 Praktické znalosti a dovednosti

- a) poruchy hlasu
 - subjektivní hodnocení kvality hlasu a náhradního hlasu, (veškeré diagnostické i terapeutické postupy spadají do kompetence lékaře-foniatra);
- b) poruchy řeči, vady a poruchy sluchu
 - diagnostika a diferenciální diagnostika poruch komunikace:
 - v oblasti poruch řeči je prováděna standardními i nestandardními vyšetřovacími postupy a testy. Jejich vyhodnocení, interpretaci a dokumentaci musí klinický logoped ovládat plně teoreticky i prakticky u dětských i dospělých pacientů,
 - v oblasti vad a poruch sluchu provádí diagnostiku lékař-foniatr, který je koordinátorem terapeutického týmu,
 - logoped se jako člen pracovního týmu podílí zejména na vyšetření aktuálního stupně vývoje řeči a celkové schopnosti komunikovat;
- c) požadované výkony na konci specializačního studia – Logbook
 - vyšetření fatických funkcí a vyhodnocení pomocí baterie příslušných dostupných testů, interpretace a dokumentace výsledků,
 - vyšetření demence dostupnými testy, jejich vyhodnocení, interpretace výsledků a jejich dokumentace,
 - odborné pedagogické posouzení školní zralosti a školního zařazení dítěte s poruchou komunikace
 - zvukový záznam a jeho fonetický přepis,
 - základy práce s audiovizuální technikou – videozáznam,
 - prezentace (PowerPoint) – aktivní účast na semináři (základy práce s počítačovou technikou),
 - použití softwarového vybavení pracoviště v terapii (praktické využití v edukaci, reedukaci a rehabilitaci poruch komunikace u dětí i dospělých).

Požadované výkony – LOGBOOK

- Komplexní vyšetření komunikačních schopností dítěte s poruchou komunikace (všechny věkové stupně), základní hodnocení celkového vývoje dítěte (přesný popis obsahové i formální úrovně řeči, celkové komunikační schopnosti, motorika, vizuální i akustické percepce, úroveň grafomotoriky).
- Komplexní vyšetření komunikačních schopností dospělého s poruchou komunikace (včetně přesného popisu obsahové i formální stránky řeči).
- Komplexní vyšetření v rámci diferenciatní diagnostiky bez věkového omezení (kognitivní funkce, úroveň komunikačních schopností).
- Cílené vyšetření u dětí a dospělých (dle vlastního výběru).
- Vyšetření sluchové percepce standardizovaným testem (viz literatura), interpretace a dokumentace výsledků.
- Vyšetření hrubé a jemné motoriky s důrazem na motoriku mluvidel speciálními testy, interpretace a dokumentace výsledků.
- Vyšetření laterality standardizovaným testem (viz literatura), interpretace a dokumentace výsledků.
- Vyšetření porozumění řeči (standardními i specifickými testy dle jejich dostupnosti na pracovišti – viz literatura).
- Vyšetření vlastní produkce řeči
 - hodnocení úrovně rozvoje řeči podle jazykových rovin (nebo jinou strukturovanou klasifikací),
 - podrobné vyšetření artikulace a jeho dokumentace,
 - vyšetření a vyhodnocení stupně poruchy plynulosti řeči (balbutiogram).
- Vyšetření fatických funkcí a vyhodnocení pomocí baterie příslušných dostupných testů, (viz literatura), interpretace a dokumentace výsledků.
- Vyšetření demence dostupnými testy, jejich vyhodnocení, interpretace výsledků a jejich dokumentace.
- Zvukový záznam a jeho fonetický přepis.
- Základy práce s audiovizuální technikou – videozáznam.
- Prezentace (PowerPoint) – aktivní účast na semináři (základy práce s počítačovou technikou).
- Použití softwarového vybavení pracoviště v terapii (praktické využití v edukaci, reedukaci a rehabilitaci poruch komunikace u dětí i dospělých).

Požadované výkony – LOGBOOK	Počet
Komplexní vyšetření dítěte s poruchou komunikace (všechny věkové stupně)	40 vyšetření
Komplexní vyšetření dospělého s poruchou komunikace	10 vyšetření
Komplexní vyšetření v rámci diferenciatní diagnostiky bez věkového omezení	20 vyšetření
Cílené vyšetření u dětí a dospělých (dle vlastního výběru)	10 vyšetření

Vyšetření sluchové percepce standardizovaným testem	20 vyšetření
Vyšetření hrubé a jemné motoriky	20 vyšetření
Vyšetření laterality standardizovaným testem	20 vyšetření
Vyšetření porozumění řeči standardními i specifickými testy	20 vyšetření
Vyšetření vlastní produkce řeči	20 vyšetření
Vyšetření fatických funkcí pomocí dostupných testů	20 vyšetření
Vyšetření demence dostupnými testy	5 vyšetření
Zvukový záznam a jeho fonetický přepis	5 záznamů
Základy práce s audiovizuální technikou – videozáznam	5 záznamů
Prezentace (PowerPoint) – aktivní účast na semináři	1 prezentace
Použití softwarového vybavení pracoviště v terapii	5 výkonů

Seznam požadovaných výkonů, předložený ke zkoušce v oboru Klinická logopedie musí obsahovat evidenční číslo a datum provedení výkonu.

- Z dokumentace musí být jasné, že výkon provedl logoped ve specializačním vzdělávání, který tyto údaje předkládá.
- Seznamy musí být ověřeny a podepsány vedoucím pracoviště, na kterém byly výkony provedeny.
- Podrobnosti k požadovaným výkonům jsou uvedeny ve vzdělávacím programu.

4 Hodnocení specializačního vzdělávání

- a) Průběžné hodnocení školitelem – školitel pravidelně a průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti účastníka specializačního vzdělávání, provádí pravidelně v šestiměsíčních intervalech záznam o absolvované praxi (konkrétních činnostech na pracovišti) v průkazu odbornosti a logbooku. Záznam o ukončení základního kmene se provádí v průkazu odbornosti.
- b) Předpoklad přístupu k atestační zkoušce
 - absolvování povinné praxe a její zhodnocení v logbooku a indexu specializační přípravy (průkazu odbornosti),
 - absolvování povinných vzdělávacích akcí – záznam v indexu specializační přípravy (průkazu odbornosti),
 - předložení seznamu výkonů v logbooku potvrzené školitelem,
 - předložení písemné práce (3 kazuistiky),
 - písemný test (nejméně 56 bodů, t.j. úspěšnost nejméně 80 %),
 - získání minimálně 60 kreditů za celou dobu specializačního vzdělávání.
- c) Vlastní atestační zkouška – probíhá dle § 6 – § 7 vyhlášky č. 189/2009 Sb.
 - část praktická* – přímá práce s pacientem (ukázka terapeutického postupu pacienta s konkrétní dg.),

- *část teoretická* – 3 odborné otázky:
 - logopedická diagnostika a terapie dětí a dospívajících s poruchami komunikace,
 - logopedická diagnostika a terapie dospělých s poruchami komunikace,
 - základy anatomie, fyziologie, patologie a patofyziologie v oblasti poruch komunikace u dětí i dospělých.

5 Profil absolventa

Po absolvování specializačního vzdělávání je klinický logoped oprávněn k samostatnému výkonu povolání bez odborného dohledu.

5.1 Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Za výkon povolání klinického logopeda bez odborného dohledu se považuje činnost v souladu s § 111 vyhl. č. 424/2004 Sb. Klinický logoped je oprávněn samostatně zajišťovat specializovanou péči o děti a dospělé s poruchami a vadami komunikačního procesu:

- provádí logopedickou diagnostiku a diferenciální diagnostiku pro další léčebnou činnost a výsledky postupuje dalším odborníkům,
- provádí léčbu a rehabilitaci všech poruch a vad řeči, sluchu a hlasu dětí a dospělých,
- provádí logopedickou prevenci, výchovu a poradenství s cílem dosažení kvalitního vývoje komunikačních dovedností,
- školí zdravotnické pracovníky v oblasti komunikativních možností při poškození centrálního nervového systému,
- odborně vede logopedy,
- provádí poradenskou činnost v oblasti péče o zdravý vývoj řeči,
- provádí konziliární a posudkovou činnost.

Do doby získání specializované způsobilosti (atestační zkoušky) vykonává logoped uvedené činnosti pouze pod odborným dohledem školitele.

Dále je klinický logoped oprávněn k provádění činností zdravotnického pracovníka v souladu s § 3, odst. 1, 2 a § 41 zákona 96/2004 Sb.

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, zdravotnická zařízení a pracoviště zajišťující výuku účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditovány dle ustanovení § 45 zákona č. 96/2004 Sb. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování specializačního vzdělávání dle příslušného vzdělávacího programu. Minimální kritéria akreditovaných zařízení jsou dána splněním odborných, provozních, technických a personálních předpokladů.

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště**6.1.1 Požadavky pro akreditaci praktické části vzdělávacího programu**

Personální požadavky	<p>Odborná kvalifikace školitele</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Specializace v oboru klinická logopedie. 2) Registrace (osvědčení k výkonu nelékařského zdravotnického povolání bez odborného dohledu). 3) Pedagogické schopnosti (jsou dány absolutoriem základního pregraduálního studia na pedagogických fakultách univerzit). 4) Minimální pracovní úvazek školitele na pracovišti, kde bude poskytována praktická výuka, činí 0,5. <p>Personální zajištění:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokud je na pracovišti zaměstnán pouze 1 klinický logoped ve funkci školitele, uvede pracoviště v žádosti jméno osoby, která přebírá funkci školitele a vykonává odborný dohled po dobu nepřítomnosti školitele na pracovišti, přesáhne-li tato doba 1 měsíc.
Materiální a technické vybavení	<ul style="list-style-type: none"> • Vybavení základními audiovizuálními, diagnostickými a dalšími pomůckami, které umožňují kvalifikované a současným požadavkům odpovídající provádění zdravotnické činnosti klinického logopeda. • K dispozici je učebna nebo prostor, který může být využit jako seminární místnost s kapacitou nejméně 10 osob. • Na pracovišti je dostupná základní současná odborná literatura (povinná literatura je uvedena ve vzdělávacím programu). • Vybavení počítačovou technikou (s možností komunikace přes internet).
Organizační a provozní požadavky	<p>Charakter pracoviště</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pracoviště klinické logopedie (samostatné ZZ nebo jako součást většího lůžkového nebo ambulantního zdravotnického zařízení nebo léčebny). • Poskytování zdravotní péče v oboru Klinická logopedie.
Bezpečnost a ochrana zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany včetně ochrany před ionizujícím zářením. • Výuka k bezpečné a zdraví neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. • Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

6.1.2 Požadavky pro akreditaci teoreticko – praktické části programu

Personální požadavky	<p>Odborná kvalifikace školitele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Specializace v oboru klinická logopedie – specializovaná způsobilost v příslušném oboru. 2) Nejméně 5 let praxe na klinickém logopedickém pracovišti. 3) Registrace – osvědčení k výkonu nelékařského zdravotnického povolání bez odborného dohledu. <p>Personální zajištění:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na akreditovaném pracovišti musí být zaměstnán alespoň 1 klinický logoped s registrací a nejméně pětiletou klinickou praxí na plný úvazek. • Pedagogické schopnosti. • Doklady o odborné, specializované i pedagogické způsobilosti.
Materiální a technické vybavení	<ul style="list-style-type: none"> • Vybavení základními audiovizuálními, diagnostickými a dalšími pomůckami, které umožňují kvalifikované a současným požadavkům odpovídající provádění zdravotnické činnosti klinického logopeda. • K dispozici je učebna nebo prostor, který může být využit jako seminární místnost s kapacitou nejméně 6 osob. • Na pracovišti je dostupná základní současná odborná literatura (povinná literatura je uvedena ve vzdělávacím programu). • Vybavení počítačovou technikou (s možností komunikace přes internet).
Organizační a provozní požadavky	<p>Charakter pracoviště:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pracoviště klinické logopedie (samostatné ZZ nebo jako součást většího lůžkového nebo ambulantního zdravotnického zařízení nebo léčebny). • Poskytování zdravotní péče v oboru Klinická logopedie.
Bezpečnost a ochrana zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany včetně ochrany před ionizujícím zářením. • Výuka k bezpečné a zdravé neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. • Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

6.1.3 Požadavky pro akreditaci teoretické části programu

Personální požadavky	<p>Odborná kvalifikace školitele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Specializace v oboru Klinická logopedie. 2) Nejméně 5 let praxe na pracovišti klinické logopedie. 3) Publikační a pedagogická činnost v oboru. 4) Zajištěná spolupráce s dalšími odborníky v oboru (v rámci pracoviště s lékaři souvisejících odborností nebo smluvně zajištěná dohoda o spolupráci s dalšími klinickými logopedy, kteří splňují požadavky na odbornost školitele). <ul style="list-style-type: none"> • Osvědčení k výkonu nelékařského zdravotnického povolání bez odborného dohledu (registrace MZ ČR). • Pedagogické schopnosti. • Doklady o odborné, specializované způsobilosti.
-----------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogická způsobilost v klinické logopedii je dána základním typem pregraduálního studia i charakterem pracovní činnosti.
Materiální a technické vybavení	<ul style="list-style-type: none"> • Pracoviště disponuje prostorovým i organizačním zázemím pro pořádání kurzů, má k dispozici učebny a seminární místnosti. Musí být vybaveno počítačem, výukovými pomůckami (dataprojektor apod.) a musí mít přístup na internet. • K dispozici je základní současná odborná literatura.
Bezpečnost a ochrana zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany včetně ochrany před ionizujícím zářením. • Výuka k bezpečné a zdraví neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. • Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

7 Program povinných kurzů, stáží, seminářů

7.1 Charakteristika vzdělávacích aktivit I.

7.1.1 Program kurzu Neodkladná první pomoc

Předmět	Minimální počet hodin
Náhlá zástava krevního oběhu, incidence, diagnóza, základní a rozšířená neodkladná resuscitace včetně defibrilace (Basic Life Support a Advanced Cardiac Life Support).	1
Bezvědomí nejasného původu, křeče, synkopa; náhlé cévní mozkové příhody, diagnostické postupy, terapeutické okno, trombolýza systémová, intraarteriální.	1
Dušnost, hlavní příčiny: respirační etiologie – astma bronchiale, status astmaticus, inhalační trauma atd., kardiovaskulární etiologie – kardiální selhávání, astma cardiale, edém plic, embolie plicnice, zvláštní stavy: tonutí a utonutí, strangulace atd., diagnóza, dif. dg., terapeutické postupy, principy umělé plicní ventilace.	1
Bolesti na hrudi, akutní koronární syndrom, principy a indikace trombolýzy, PTCA (Percutaneous Transluminal Coronary Angioplasty), závažné dysrytmie a terapeutické přístupy.	1
Traumatologie – těžké úrazy, úraz hlavy, páteře, hrudníku, dutiny břišní, končetin, polytrauma, poranění el. proudem, termická poranění, hlavní zásady ATLS (Advanced Trauma Life Support).	1
Šok, diagnóza, klasifikace, příčiny, terapeutické přístupy.	1
Hromadný výskyt raněných, hlavní zásady BATLS (Battlefield Advanced Trauma Life Support).	1/2
Integrovaný záchranný systém a krizová logistika.	1/2
Zvláštnosti urgentních stavů u dětí.	1
Extramurální porod, péče o novorozence a matku, gynekologické akutní stavy.	0

Praktická výuka.	4
Ověření znalostí testem.	1
Celkem	13

Personální a technické zabezpečení kurzu Neodkladná první pomoc

Personální zabezpečení

- Lékaři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru urgentní medicína a praxí nejméně 5 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.
- Garant kurzu má nejvyšší vzdělání v oboru a nejméně 10 let praxe výkonu povolání lékaře v oboru specializace.
- Účastníci kurzu obdrží současně s pozvánkou do kurzu na CD učební texty Lékařská první pomoc k seznámení s tématy, což umožní ve stanovené době probrat tak rozsáhlou a náročnou problematiku.

Technické zabezpečení

- Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.
- Učebna pro praktickou výuku s vybavením: manekýn (dospělý, dětský a novorozenec) umožňující praktický nácvik základní i rozšířené neodkladné resuscitace se simultánním záznamem sledovaných vitálních funkcí (zejména respiračních a oběhových) k objektivizaci účinnosti prováděné resuscitace a možností uložení sledovaných dat do PC a závěrečné vyhodnocení.
Model musí umožnit nácvik:
 - zajištění průchodnosti dýchacích cest pomocí vzduchovodů, Combi-tubusu, laryngeálního tubusu, laryngeální masky (včetně intubační) a různými technikami tracheální intubace,
 - umělé plicní ventilace z plic do plic ústy, přes masku, ručním dýchacím přístrojem/transportním ventilátorem,
 - nácvik intubace dětí/novorozenců a umělou plicní ventilaci,
 - zajištění průchodnosti dýchacích cest koniopunkcí, minitracheotomií (krikotomií),
 - punkci pneumotoraxu,
 - zajištění vstupu do krevního řečiště – punkci a kanylaci periferní žíly, centrální žíly (subclavia, jugularis int.), v. femoralis a různé techniky intraoseálního přístupu,
 - diagnostiky simulovaných poruch rytmu na kardioskopu a volbu farmako- a elektroimpulzoterapie.
- Počítačová učebna pro závěrečné testování znalostí. Pro objektivní hodnocení je nezbytné pracovat alespoň s ověřeným kvazistandardizovaným testem.

7.1.2 Program semináře Základy zdravotnické legislativy

Předmět	Minimální počet hodin
Lékařská etika (etické kodexy, etické chování zdravotníků). Práva a povinnosti pacientů, informovaný souhlas. Eutanázie aj.	1
Komunikace s problémovým pacientem.	1/2
Organizace a řízení zdravotnictví, financování zdravotní péče.	1
Informace o základních zákonných a prováděcích předpisech ve zdravotnictví.	1
System všeobecného zdravotního pojištění. Vztah lékař (zdravotnické zařízení) a pojišťovny.	1
Druhy, formy a právní postavení zdravotnických zařízení.	1/2
Základy kvality péče a bezpečí.	1/2
Personální řízení (Zákoník práce, komunikace s ekonomickými institucemi – daňové přiznání, evidence majetku, finanční toky).	1
Povinnosti zdravotnických pracovníků, práva a povinnosti, vedení a nakládání se zdravotnickou dokumentací, zejména postup lege artis, mlčenlivost.	1
Právní odpovědnost ve zdravotnictví.	1/2
Celkem	8

Personální a technické zabezpečení semináře Základy zdravotnické legislativy

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> Lektoři se znalostí zdravotnického práva a veřejného zdravotnictví, zejména osoby s právnickým vzděláním a profesní zkušeností v oblasti zdravotnického práva v délce alespoň 5 let. Součástí lektorského týmu mohou být i další osoby, zejména osoby, které mají praxi v oblasti řízení ve zdravotnictví nejméně 5 let, dále studovali management, ať již na vysoké škole nebo v MBA programu, popřípadě obdobných oborů vysokých škol či celoživotního vzdělávání.
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením; poskytnutí studijních textů Základy zdravotnické legislativy, event. jiné.

7.1.3 Program specializačního kurzu v klinické logopedii – základní kmen

Předmět	Minimální počet hodin
Anatomie, fyziologie a patofyziologie v oblasti ORL a neurologie.	6
Základní teoretické znalosti o souvisejících lékařských a nelékařských oborech a jejich význam pro klinickou logopedii.	4
Základní diagnostické a diferenciálně diagnostické postupy ve foniatrii a klinické logopedii.	10
Základní teoretické znalosti a metodické postupy v klinické logopedii.	20
Celkem	40

Personální a technické zabezpečení kurzu

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none">• Lektoři<ul style="list-style-type: none">- lékaři ze souvisejících lékařských oborů,- zkušení odborníci v oblasti klinické logopedie s minimálně 5 lety praxe v oboru.
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none">• Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením; poskytnutí studijních textů.

7.2 Charakteristika vzdělávacích aktivit II.

Specializační kurz v klinické logopedii je v základním kmeni úvodem do souvisejících lékařských oborů (zejm. foniatrie, neurologie, aj.), a souvisejících nelékařských oborů (zejm. klinické psychologie).

Cílem specializačního kurzu je

- získání základních teoretických znalostí z oblasti medicíny (odborná terminologie, anatomie, fyziologie a patofyziologie v oblasti ORL a neurologie),
- inovace a rozšiřování základních teoretických znalostí z oblasti vrozených vad i získaných poruch komunikace.

7.2.1 Program specializačního kurzu v klinické logopedii – specializovaný výcvik

Předmět	Minimální počet hodin
Rozšiřující teoretické znalosti o souvisejících lékařských a nelékařských oborech a jejich význam pro klinickou logopedii (rehabilitace, psychiatrie, geriatric, další specializované lékařské i nelékařské obory).	4
Rozšiřující diagnostické a diferenciálně diagnostické postupy ve foniatrii a klinické logopedii (dysartrie, afázie, demence, pervazivní vývojové poruchy, vady a poruchy sluchu – kochleární implantáty a další specifické diagnózy).	16
Rozšiřující teoretické znalosti a metodické postupy v klinické logopedii (dysartrie, afázie, dysfagie, demence, pervazivní vývojové poruchy, vady a poruchy sluchu – kochleární implantáty a další specifické diagnózy).	20
Celkem	40

Personální a technické zabezpečení kurzu

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Lektoři <ul style="list-style-type: none"> – lékaři ze souvisejících lékařských oborů, – zkušení odborníci v oblasti klinické logopedie s minimálně 5 lety praxe v oboru, – specialisté ze souvisejících lékařských i nelékařských oborů.
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením; poskytnutí studijních textů.

7.3 Charakteristika vzdělávacích aktivit III.

Specializační kurz ve specializovaném výcviku je pokračováním teoretické přípravy, kterou logoped v době specializační přípravy musí absolvovat.

Závěrečné teoretické a praktické poznatky pak shrnuje specializační stáž v délce 2 týdny v posledním semestru před atestací.

Cílem specializačního kurzu je

- inovace a rozšiřování teoretických znalostí z oblasti vrozených vad i získaných poruch komunikace,
- aplikace nových teoretických postupů do klinické praxe,
- specifika práce v rezortu zdravotnictví (základní pregraduální studium v ČR probíhá na pedagogických fakultách univerzit).

7.3.1 Program specializačních seminářů v klinické logopedii

Předmět	Minimální počet hodin
Specializovaná témata ze souvisejících lékařských a nelékařských oborů.	4
Aktuální a navazující témata z oblasti klinické logopedie.	4
Celkem	8

Personální a technické zabezpečení kurzu

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Lektoři – zkušení odborníci v oblasti klinické logopedie, s minimálně 5 lety praxe v oboru.
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením; poskytnutí studijních textů.

7.3.2 Program odborné stáže v klinické logopedii v základním kmeni

Předmět	Minimální počet hodin
Úvod do klinické praxe, základy organizace práce, vedení dokumentace.	20
Základní diagnostické a terapeutické postupy (dle konkrétních dg.) na lůžkovém i ambulantním odd., příp. léčebně.	100
Celkem	120

Personální a technické zabezpečení stáže

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Pracovníci akreditovaného pracoviště se specializovanou způsobilostí a s nejméně pětiletou praxí v oboru klinická logopedie.
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením. • Pracovna klinického logopeda, standardně vybavená diagnostickými i terapeutickými materiály a s odpovídajícím technickým i sociálním zázemím.

Cílem odborné stáže v základním kmeni je získání základních praktických znalostí a dovedností v přímé praxi s dětskými i dospělými pacienty na pracovišti se specializovaným ambulantním i lůžkovým oddělením).

7.3.3 Program odborné stáže v klinické logopedii ve speciálním výcviku

Předmět	Minimální počet hodin
Pokračování praktické přípravy v klinické praxi na lůžkovém nebo ambulantním pracovišti klinické logopedie. Specializované pomůcky a jejich využití v terapii.	10
Další diagnostické a terapeutické postupy v individuální logopedické péči (dle konkrétních dg.) dle zaměření a vybavení pracoviště. Základy práce ve skupinové terapii. Práce s dospělou klientelou.	30
Celkem	40

Personální a technické zabezpečení stáže

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Pracovníci akreditovaného pracoviště se specializovanou způsobilostí a s nejméně pětiletou praxí v oboru klinická logopedie.
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením. • Pracovna klinického logopeda, standardně vybavená diagnostickými i terapeutickými materiály a s odpovídajícím technickým i sociálním zázemím.

Cílem odborné stáže ve specializovaném výcviku je prohloubení získaných praktických znalostí a dovedností v přímé praxi s dětskými i dospělými pacienty na pracovišti se specializovaným ambulantním nebo lůžkovým oddělením, příp. v léčebně).

7.3.4 Program specializační stáže v klinické logopedii ve speciálním výcviku

Předmět	Minimální počet hodin
Pokračování praktické přípravy v klinické praxi. Specializované pomůcky a jejich využití v terapii. Audiovizuální technika a její využití v diagnostice a terapii. Specializovaná pracoviště – audiologie, foniatrie.	30
Další specifické diagnostické a terapeutické postupy v individuální logopedické péči (dle konkrétních dg.) na lůžkovém i ambulantním odd., specializovaného pracoviště. Základy práce ve skupinové terapii. Práce s dospělou klientelou včetně hlasových profesionálů. Příprava vlastní prezentace.	50
Celkem	80

Personální a technické zabezpečení stáže

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Pracovníci akreditovaného pracoviště se specializovanou způsobilostí, vlastní přednáškovou a publikační činností, s nejméně pětiletou praxí v oboru klinická logopedie.
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením. • Pracovna klinického logopeda, standardně vybavená diagnostickými i terapeutickými materiály a s odpovídajícím technickým i sociálním zázemím.

Specializační stáž navazuje na odbornou stáž v základním kmeni, a odbornou stáž ve specializovaném výcviku. Je závěrečným shrnutím všech teoretických znalostí, které logoped po dobu nejméně 36 měsíců specializační přípravy získal.

Cílem specializační stáže je

- aktuální doplnění již získaných teoretických znalostí,
- aplikace získaných teoretických znalostí v praxi na pracovišti s nejtěžšími vadami a poruchami komunikace (se specializovaným ambulantním i lůžkovým oddělením).

8 Seznam doporučené literatury

Zvýrazněné tituly jsou považovány za základní, ostatní jako doporučené a rozšiřující.

Doporučená literatura
AMBLER, Z., BEDNAŘÍK, J., RŮŽIČKA, E. a kol.: <i>Klinická neurologie. I. část obecná.</i> Triton, s.r.o., Praha, 2004.
BAŠTECKÁ, B., GOLDMANN, P.: <i>Základy klinické psychologie.</i> Portál, Praha, 2005.
CSEFALVAY, Z. A KOL.: <i>Terapie afázie.</i> Portál, Praha, 2007.
CSEFALVAY, Z., TRAUBNER, P.: <i>Afaziologie pre klinickú prax.</i> Osveta, Martin, 1996.
CSÉFALVAY, Z., KOŠTÁLOVÁ, M., KLIMEŠOVÁ, M.: <i>Diagnostika a terapie afázie, alexie, agrafie.</i> AKL ČR, Praha, 2003.
DLOUHÁ, O.: <i>Vývojová dysfázie – porucha zpracování řečového signálu.</i> Unitisk, Praha, 2003.
DVOŘÁK, J.: <i>Logopedický slovník.</i> Logopaedica clinica, Žďár n/S., 1998.
GANGALE, D. C.: <i>Rehabilitace v orofaciální oblasti.</i> Grada Publishing a.s., Praha, 2004.
HOLMANOVÁ, J.: <i>Raná péče o dítě se sluchovým postižením.</i> Septima, Praha, 2002.
HOWLIN, P.: <i>Autismus u dospívajících a dospělých.</i> Portál, Praha, 2005.
HRDLIČKOVÁ, D., HRDLIČKA, M.: <i>Demence a poruchy paměti.</i> Grada Publishing a.s., Praha, 1999.
HRDLIČKA, M., KOMÁREK, V.: <i>Dětský artismus.</i> Portál, Praha, 2004.
JAMBŮREK, B.: <i>Bilingvální vzdělávání neslyšících.</i> Septima, Praha, 1998.
KEREKRETIOVÁ, A.: <i>Palatolálie.</i> UK Bratislava, 1997.
KEREKRETIOVÁ, A. <i>Velofaryngeální dysfunkce a palatolálie.</i> Grada Publishing a.s., 2008.
KITTEL, A.: <i>Myofunkční terapie.</i> Grada Publishing a.s., 1999.
KOUKOLÍK, F.: <i>Lidský mozek: funkční systémy, norma a poruchy.</i> Portál, Praha, 2000.
KULIŠŤÁK, P., LEHEČKOVÁ, H., MIMROVÁ, M., NEBUDOVÁ, J.: <i>Afázie.</i> Triton, Praha, 1997.
KULIŠŤÁK, P.: <i>Neuropsychologie.</i> Portál, Praha, 2003.
LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.: <i>Vývojová psychologie.</i> Grada Publishing a.s., 2006, 2007, 2008.
LAŠŤOVKA, M.: <i>Poruchy plynulosti řeči.</i> Scriptorium, Praha, 1999.
LECHTA, V.: <i>Logopedické repetitorium.</i> SPN, Bratislava, 1990.
LECHTA, V.: <i>Symptomatické poruchy řeči u dětí.</i> Portál, Praha, 2003.
LECHTA, V.: <i>Diagnostika narušené komunikační schopnosti.</i> Portál, Praha, 2003.
LECHTA, V.: <i>Terapie narušené komunikační schopnosti.</i> Portál, Praha, 2005.
LECHTA, V.: <i>Koktavost. Komplexní přístup.</i> Portál, Praha, 2004. + další vydání
LECHTA, V.: <i>Diagnostika a terapie koktavosti. Pracovní listy.</i> AKL ČR, Praha, 2004.
MATĚJČEK, Z.: <i>Dyslexie.</i> SPN Praha, 1988 a další vydání.
MIKULAJOVÁ, M., RAFAJDUSOVÁ, I.: <i>Vývinová dysfázie.</i> Vl. nákladem, Bratislava, 1993.

MIMROVÁ, M.: Afazie. <i>Pracovní listy</i> . Triton, Praha, 1999.
NESNÍDALOVÁ, R.: <i>Extrémní osamělost</i> . Portál, Praha 1995.
NEUBAUER, K.: Poruchy řečové komunikace-diagnostika a terapie. In: Preiss, m. a kol.: Klinická neuropsychologie. Grada Publishing, Praha, 1998, s. 260 - 309.(+ další vydání).
NEUBAUER, K.: <i>Neurogenní poruchy komunikace u dospělých</i> . Portál, Praha 2007.
NOVÁK, A.: <i>Foniatrie a pedaudiologie I. Poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami</i> . Unitisk, Praha, 1994.
NOVÁK, A.: <i>Foniatrie a pedaudiologie II. Poruchy hlasu u dětí a dospělých</i> . Unitisk, Praha, 2000.
NOVÁK, A.: <i>Foniatrie a pedaudiologie III. Základy fyziologie a patofyziologie řeči. Diagnostika a léčba poruch řeči</i> . Unitisk, Praha, 1997.
NOVÁK, A.: <i>Korekce sluchových vad sluchadly</i> . Unitisk, Praha, 1995.
NOVÁK, A.: <i>Vývoj dětské řeči. Fyziologie, poruchy, diagnostika a léčba</i> . Unitisk, Praha, 1999.
OHNESORG, K.: <i>Fonetika pro logopedy</i> . SPN, Praha, 1974.
OSTATNÍKOVÁ, D.: <i>Anatómia, fyziologia a patofyziológia reči</i> . Asklepios, Bratislava, 2003.
PALCOVÁ, Z.: <i>Fonetika a fonologie češtiny</i> . UK Praha, 1994.
PREISS, M. a kol.: <i>Klinická neuropsychologie</i> . Grada, Praha, 1998 a další vydání.
ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D. a kol.: Dětská klinická psychologie. Grada Publishing, Praha, 4. přepracované a rozšířené vydání 2006, 2008.
SEMAN, M.: <i>Poruchy dětské řeči</i> . SZN, Praha, 1956.
SOVÁK, M.: <i>Uvedení do logopedie</i> . SPN, Praha, 1978 a další vydání.
SOVÁK, M.: <i>Defektologický slovník</i> . SPN, Praha, 1978.
SVOBODOVÁ, K.: <i>Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem</i> . Septima, Praha, 1997.
ŠKODOVÁ, E., JEDLIČKA, I., a kol.: Základy klinické logopedie. Portál, Praha, 2003.
VOHRADNÍK, M.: <i>Poruchy řečové komunikace u velofaryngeální insuficience</i> . Scriptorium, Praha, 2001.
VYBÍRAL, Z.: <i>Psychologie komunikace</i> . Portál, Praha, 2005.
VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I.: <i>Sociální psychologie</i> . Grada Publishing a.s., 2008, 2009.
ZELINKOVÁ, O.: Poruchy učení . Portál, Praha, 1994 + další vydání.
ZELINKOVÁ, O.: <i>Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program</i> . Portál, Praha, 2001.
CHROBOK, V., DRŠATA, J. a kol.: Foniatrie. Tobiáš, v tisku – vydání v r. 2011 (část 1.Hlas, 2.Sluch, 3.Řeč).
Základní – aktuálně nejmodernější – učebnice bude zahrnovat nejnovější poznatky z oboru foniatrie a souvisejících nelékařských oborů. Členy autorského kolektivu jsou i kliničtí logopedi (Škodová,E., Neubauer,K.,Konůpková,Z. a další).

Povinná i doporučená literatura bude průběžně aktualizována.

Testové baterie
CSÉFALVAY, Z., KOŠŤÁLOVÁ, M., KLIMEŠOVÁ, M.: <i>Diagnostika a terapie afázie, alexie, agrafie</i> . AKL ČR, Praha, 2003.
HEDÁNEK, J., ROUBÍČKOVÁ, J.: <i>Dysartrický profil – test 3F</i> . DeskTop Publishing FF UK, Praha, 1997. (Nové vydání Galén, 2010 – v tisku).
LECHTA, V.: <i>Diagnostika a terapie koktavosti. Pracovní listy</i> . AKL ČR, Praha, 2004.
ŠKODOVÁ, E., MICHEK, F., MORAVCOVÁ, M.: <i>Hodnocení fonemického sluchu u předškolních dětí</i> . Realia, Ostrava, 1995.
MATĚJČEK, Z., ŽLAB, Z.: <i>Test laterality</i> . Psychodiagnostika, Brno, 2000 + další vydání.
ŽLAB, Z.: <i>Zkouška jazykového citu</i> . Microdata, Ostrava, 1992 + další vydání.
Periodika
Aktuální periodika z oblasti klinické logopedie, pediatrie, neurologie, ORL a foniatrie, geriatrie, rehabilitačního lékařství a klinické psychologie za posledních 5 let.
Internetové odkazy
Asociace klinických logopedů ČR (AKL ČR) (základní i speciální informace o oboru pro členy AKL ČR i veřejnost, anotace a termíny pořádaných vzdělávacích akcí, přihlášky, anotace odborných školení, seminářů, kongresů a sympozií v ČR i ve světě, diskusní fórum, novinky z oboru, odborné literatury i legislativy). www.klinickalogopedie.cz
Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (IPVZ); (základní informace o vzdělávacích programech specializační přípravy jednotlivých odborností, anotace, a termíny pořádaných akcí, přihlášky, termíny specializačních stáží, termíny atestací, knihovna). www.ipvz.cz
Další aktuální internetové odkazy.